

INSTRUCȚIUNEA

privind ocrotirea vieții și sănătății copiilor în instituțiile de educație timpurie din Republica Moldova

I. Considerații generale

1. Obiectul prezentei Instrucțiuni îl constituie asigurarea condițiilor privind ocrotirea vieții și sănătății copiilor în instituțiile de educație timpurie.

2. Scopul implementării Instrucțiunii este de a eficientiza procesul de ocrotire a vieții și sănătății copiilor în instituțiile de educație timpurie și de a ameliora statutul fizic și psihic al copiilor prin prevenirea traumatismelor, accidentelor, arsurilor, abuzului.

3. Obiectivele Instrucțiunii privind ocrotirea vieții și sănătății copiilor în instituțiile de educație timpurie sunt:

- 1) asigurarea dreptului tuturor copiilor la dezvoltare fizică și psihică echilibrată;
- 2) stabilirea gradului de responsabilitate a tuturor actorilor implicați în procesul de organizare a activității instituției de educație timpurie din perspectiva ocrotirii vieții și sănătății copiilor;
- 3) suplimentarea cadrului normativ existent prin oferirea unor repere clare privind ocrotirea vieții și sănătății copiilor în instituțiile de educație timpurie, în toate aspectele activității acesteia.

4. Ocrotirea vieții și sănătății copiilor în instituțiile de educație timpurie se axează pe următoarele principii:

- 1) principiul respectării dreptului la sănătate și dezvoltare armonioasă a copilului;
- 2) principiul asigurării condițiilor optime de securitate pentru organizarea vieții și activității copiilor în instituțiile de educație timpurie;
- 3) principiul corectitudinii, transparenței și participării în colaborarea instituției de educație timpurie cu părinții/reprezentanții legali ai copilului și alți actori implicați;
- 4) principiul legalității.

5. Prezenta *Instrucțiune* include acțiuni ce țin de ocrotirea vieții și sănătății fizice și psihice a copiilor, ținând cont de particularitățile psihofiziologice ale acestora, și vizează următoarele:

- 1) Personalul instituției
- 2) Teritoriul instituției. Terenul de joacă și sport. Terenul agricol. Teritoriul instituției în perioada primăvară-toamnă a anului. Teritoriul instituției în perioada de iarnă.
- 3) Reguli de securitate în situații excepționale

- 4) Încăperile instituției
- 5) Vizitele în instituția de educație timpurie.
- 6) Venirea și plecarea copiilor.
- 7) Organizarea procesului educațional.
 - a) organizarea activităților integrate. Organizarea activităților de muzică și educație fizică
 - b) organizarea plimbărilor în aer liber. Munca în natură
 - c) organizarea excursiilor, plimbărilor, marșurilor turistice în afara instituției
- 8) Organizarea somnului de zi
- 9) Organizarea alimentației copiilor
- 10) Igiena copiilor

6. Respectarea *Instrucțiunii* este obligatorie pentru toți angajații instituției de educație timpurie și părinții/reprezentanții legali ai copiilor.

7. Responsabilitatea pentru viața și sănătatea copiilor o poartă întreg personalul instituției de educație timpurie (cadre didactice și nedidactice, personal auxiliar și administrativ).

II. Personalul instituției

8. În instituția de educație timpurie sunt admiși la serviciu doar persoane care au susținut examenul medical și instruirea igienică, care au fost familiarizate cu *Regulamentul tip al instituției de educație timpurie*, *Regulamentul intern*, *Fișa postului*, *Regulamentul sanitar* al instituției de educație timpurie, precum și au fost instruiți privind regulile anti-incendiare, ocrotirea vieții și sănătății copiilor.

9. Fișa medicală personală cu controlul medical al colaboratorilor și certificatul de instruire igienică se păstrează în cabinetul medical al instituției. Tot personalul instituției susține examenul medical și instruirea igienică conform graficului stabilit. Persoanele care refuză să susțină examenul medical sau instruirea igienică nu sunt admise la serviciu.

10. În instituția de educație timpurie se vor respecta cu strictețe regulile anti-incendiare. Fiecare angajat din instituție trebuie să cunoască planul de evacuare în caz de incendiu; amplasarea mijloacelor anti-incendiare primare; să poată mânui stingătorul; să aibă în grupe mijloace de securitate (măști de tifon sau respiratoare) pentru copii și adulți conform numărului acestora în caz de incendiu sau alte situații de pericol; să acorde primul ajutor în caz de traumă, sufocare cu obiecte sau alimente, în caz de îmbolnăvire. Activitățile de formare-informare a personalului instituției de educație timpurie cu regulile anti-incendiare vor fi organizate de către șeful de gospodărie/asistentul directorului pentru probleme de gospodărie, iar în lipsa acestora – de către director.

11. Personalul instituției trebuie să cunoască și să respecte cu strictețe normele sanitare și de întreținere a încăperilor, a inventarului, de prelucrare a jucăriilor, a veselei, regimul zilei, orarul de aerisire a încăperilor, a regimului de temperatură în încăperi, de iluminare, de utilizare a echipamentului sanitar.

12. Asistentul medical sau, în lipsa acestuia, directorul, lunar organizează lectorate, seminare pentru cadrele didactice și auxiliare la subiectele menționate în pct.11, verifică cunoștințele și abilitățile învățate, cu înregistrarea într-un registru special.

13. Personalul care este bolnav sau cu semne de îmbolnăvire cu boli infecțioase nu se admite sau se izolează îndată de la locul de muncă.

14. În instituția de educație timpurie comunicarea adulților cu copiii trebuie să fie bazată pe principiul abordării individualizate a fiecărui copil, pe relații de încredere și parteneriat.

15. Se interzice categoric să se ridice vocea, să se țipe, să se strige la copii, să se aplice metode de pedeapsă fizică sau psihică asupra copiilor. Personalul instituției se va adresa copilului doar pe prenume, fără a-i schimonosi numele sau a-l eticheta.

16. În prezența copiilor adulții sunt obligați să se adreseze unul altuia doar pe prenume, utilizând formula de politețe „dumneavoastră, dumneata”. Se interzice adulților să rezolve careva conflicte, neînțelegeri în prezența copiilor.

17. Se interzice administrației să facă careva observații angajaților în prezența copiilor și a părinților acestora. În prezența copiilor adulții vor comunica calm, pe un ton binevoitor.

18. Se interzice aplicarea sancțiunilor/pedepselor copiilor care lezează demnitatea umană și contravin prevederilor actelor în domeniul drepturilor omului/copilului. Se admit metode de disciplinare pozitivă, ce nu afectează psihicul și demnitatea copilului.

19. Educatorii vor organiza activități cu copiii de recunoaștere a persoanelor de încredere, de prevenire a abuzului și violenței fizice și psihice printre copii, vor organiza activități de formare la copii a comportamentelor de reacție în situații de risc, spre exemplu, de a spune „nu” în situații de risc, de solicitare a ajutorului de la persoane de încredere etc.

20. Angajații instituției de educație timpurie, care sunt martori sau dețin informație despre un act de abuz, neglijare, exploatare, trafic sunt obligați să intervină pentru a-l stopa sau să solicite ajutor în cazul în care nu pot interveni de sine stătător.

21. Angajații instituției de educație timpurie sunt obligați să comunice imediat cazurile suspecte sau confirmate de abuz, neglijare, exploatare, trafic directorului instituției sau coordonatorului. În lipsa acestora, în cazurile suspecte sau confirmate de abuz sexual, vătămări corporale, neglijare severă, forme grave ale abuzului psihologic, exploatare a copiilor, din partea personalului din instituție, a părinților copiilor și altor persoane, angajații instituției sunt obligați să

informeze imediat telefonic asistentul social comunitar de la locul de trai al copilului, iar timp de 24 de ore - să expedieze acestuia Fișa de sesizare .

22. Cazurile de abuz și neglijare sunt examinate în cadrul instituției de către Grupul de lucru (Comisia) intra-instituțional, desemnat prin ordin.

23. Directorul instituției, cadrele didactice vor studia amănunțit și îi vor informa și pe părinții/ reprezentanții legali ai copiilor cu *Procedura de organizare instituțională și de intervenție a lucrătorilor instituțiilor de învățământ în cazurile de abuz, neglijare, exploatare, trafic al copilului*, aprobată prin ordinul nr.77 din 22.02.2013. Aceasta va fi pusă și pe *Avizierul pentru părinți*.

24. Pe panoul pentru părinți se va regăsi și *Fișa de sesizare a cazului suspect de violență, neglijare, exploatare și trafic al copilului*, care va fi completată de angajații instituției sau părinții/reprezentanții legali ai copilului în caz de suspectare a cazului de abuz etc. și raportată către autoritatea tutelară locală, alte instanțe, după caz.

25. Educatorii trebuie să cunoască și să respecte măsurile de securitate în stradă, încăpere, să poată demonstra abilități de lucru la calculator, imprimantă, retroproiector, cu electrocasnice, diverse materiale didactice și jucării etc., cu respectarea instrucțiunii de exploatare a acestora.

26. Directorul, educatorul, asistentul medical sunt obligați să dețină numerele de telefon a tuturor părinților/reprezentanților legali ai copiilor, dar și a altor rude apropiate acestuia pentru a-i contacta în caz de necesitate.

27. Educatorii vor stabili împreună cu copiii reguli de comportare în grupă, afară, la plimbare cu respectarea necondiționată a acestora.

28. Supravegherea copiilor în grupă/instituție se face de către educator și/sau dădacă/asistentul de educator pe toată perioada aflării acestora în instituție. Educatorul/dădaca/asistentul de educator nu are voie să plece din grupă și să lase copiii în grija altor persoane.

29. Se interzice convocarea ședințelor operative, a altor ședințe de ordin administrativ sau metodic în timpul activităților cu copiii, precum și sustragerea educatorilor de la lucrul cu copiii pentru efectuarea altor activități de serviciu.

30. Se admit ședințe/seminare, ateliere de lucru etc. doar pe perioada somnului de zi al copiilor, supravegherea copiilor fiind asigurată în dormitor de către dădacă/asistentul educatorului.

31. Se interzice repartizarea copiilor în grupele unde lucrează mamele acestora sau alte rude.

32. Se interzice ca părinții să distragă atenția educatorului în timpul când acesta se află cu copiii. Orice întrebare/discuție cu referire la comportamentul și dezvoltarea copilului se va planifica din timp.

33. Tot personalul instituției este obligat să păstreze datele cu caracter personal al copiilor și părinților/reprezentanților legali ai acestora fără a le divulga sau utiliza în diverse scopuri.

III. Teritoriul instituției

34. În funcție de condițiile locale sectorul rezervat instituției de educație timpurie va fi împrejmuit cu gard de înălțimea de cel puțin 1,6 m.

35. Accesul pe teritoriul instituției va fi asigurat prin poarta pietonală cu automatizare prin interfon și prin poartă culisantă cu sistem autoportant. Poarta pietonală va fi deschisă în intervalul de timp 07.00-09.00, dimineața și 16-17.00, după caz -17.00-19.00, seara. Pe parcursul zilei poarta pietonală va fi închisă cu zăvor sau sistem de blocare, care va fi inaccesibil copiilor, dar și persoanelor din stradă.

36. Poarta culisantă este destinată pentru intrarea și ieșirea mașinilor specializate (mașina de evacuare a gunoiului, mașinile cu produse alimentare, serviciile Urgența medicală și Pompieri). După fiecare ieșire a transportului specializat, poarta culisantă se închide prin zăvor sau sistem autoportant. Este interzis accesul pe teritoriul instituției a transportului personal al angajaților și al părinților.

37. Gardul și poarta trebuie să fie în stare bună, fără găuri, spații libere, pentru a preveni intrarea câinilor maidanezi pe teritoriu, dar și plecarea nesupravegheată a copiilor din instituție.

38. Responsabil de închiderea/deschiderea, porților este șeful responsabil pe problemele de gospodărie sau, în lipsa acestuia – orice altă persoană desemnată prin ordin de către directorul instituției.

39. Sectorul de gospodărie se va izola de celelalte încăperi, iar intrarea către sector va fi închisă.

40. WC-ul pentru copii din curtea instituției va avea capac cu mâner, iar gaura va avea diametrul nu mai mare de 15-18 cm. Gropile sistematic vor fi curățate și închise ermetic. Copiii vor merge la astfel de WC doar însoțiți de asistentul educatorului sau, după caz, a educatorului. În acest caz, grupa de copii nu va fi lăsată fără supravegherea vreunui adult.

41. Se interzice arderea gunoiului, a frunzișului pe teritoriul instituției pentru prevenirea incendiilor, poluarea aerului.

A. Terenul de joacă și sport.

42. Tot inventarul de pe terenul instituției, inclusiv instalațiile pentru jocuri și educație fizică (turnuri, scărițe, tobogan de lemn, rachete, căsuțe etc.) trebuie să fie rezistente, funcționale, cu parapet trainic, fără colțuri ascuțite, suprafețe neșlefuite, fără cuie și șuruburi ieșite în afară. Se interzic tobogane de tip burlan închis pentru a evita blocările copiilor în ele. Acestea trebuie să corespundă standardelor de calitate, normelor sanitare și vârstei copiilor.

43. Educatorii vor avea grijă ca copii să nu alunece de pe tobogan din pozițiestând în picioare.

44. Fiecare grupă are terenul său de joacă, cu verandă, nisipar. Periodic se va verifica trăinicia acoperişurilor de protecție a pavilioanelor și a altor instalații.

45. Se interzice de a bate cuie în pereții pavilioanelor, pe instalațiile de joacă la nivelul înălțimii copiilor.

46. Se interzice instalarea bordurilor de cărămidă cu colțul ascuțit în sus în jurul răzoarelor cu flori, pentru delimitarea terenurilor, etc.

47. Pavajul și terenurile de joacă în jurul instituției trebuie să fie plane, fără gropi sau rădăcini ale copacilor ieșite înafara solului.

48. Gropile de pe teritoriu vor fi acoperite cu asfalt sau sol, fântânile arteziene - acoperite cu capac de protecție, lăzile de gunoi - închise cu capac.

49. Se interzice instalarea, depozitarea obiectelor periculoase pentru copii pe teritoriul instituției (scânduri neșlefuite, lăzi, bucăți de cablu electric, sticlă, pietre, plante otrăvitoare ș.a.).

50. Se interzice depozitarea materialului inflamabil pe teritoriul instituției.

51. Intrările în subsol, dar și spre scările anti-incendiară vor fi blocate cu uși pentru a preveni căderile de la înălțime.

B. Terenul agricol

52. Terenul agricol va fi îngrijit de către educatori împreună cu copiii. Copiii vor fi asigurați cu inventar de îngrijire în stare bună (hârlețe, greble, lopeți, găleți, stropitori, măști de dimensiuni mici etc.). Se interzice utilizarea inventarului agricol pentru adulți în îndeplinirea lucrărilor de către copii. Se interzice depozitarea inventarului agricol în locuri accesibile copiilor.

53. Se permite copiilor cu vârsta de 6-7 ani să transporte, să care greutăți mai mari de 2 kg sau 2 litri, cum ar fi apă în stropitoare, gunoi colectat de pe terenul agricol etc. Copiii vor realiza activitățile de muncă pe terenul agricol nu mai mult de 10-15 min. pe zi.

54. Sectorul de gospodărie se va izola de celelalte încăperi, iar intrarea către sector va fi închisă.

C. Teritoriul instituției în perioada primăvară-toamnă a anului

55. Pe perioada primăvară-vară a anului, zilnic, responsabilul de problemele de gospodărie și dădacele/asistenții de educatori, măturătorii, îngrijitorii de încăperi de serviciu, dimineața, înaintea organizării plimbării copiilor în aer liber vor verifica teritoriul și terenurile de joacă pentru a detecta obiecte periculoase (seringi, pietre, bucăți de sticlă, pastile etc.), genți, pachete suspecte la material explozibil, ciuperci și plante otrăvitoare. În caz de depistare a pachetelor/pungilor sau a genților suspecte se va anunța directorul instituției și poliția. Nimeni nu se va atinge de obiectele date.

56. În cazul depistării obiectelor periculoase, dar și a ciupercilor, plantelor otrăvitoare acestea vor fi strânse, personalul fiind echipat cu mănuși de protecție și echipament de îngrijire pentru a preveni traumatizarea și infectarea.

57. Zilnic măturătorul și dădacele/asistenții de educatori, dereticătorii vor mătura teritoriul și terenurile de joacă, stropindu-le în prealabil cu apă. Gunoiul adunat va fi îndată evacuat.

58. Zilnic, de 2 ori în zi, cu 20-30 min. înainte de plimbările copiilor, dădacele/ asistenții de educator vor afâna nisipul din nisipare și-l vor opări cu apă clocotită.

59. Săptămânal măturătorul și dădacele/asistenții de educatori, îngrijitorii de încăperi de serviciu vor prăși sau smulge din asfalt buruienile, de pe răzoarele de flori și terenul agricol.

60. După ploii se va evacua apa adunată în băltoace pe terenul de joacă sau pe căile de acces.

61. Toamna, zilnic, se va aduna și evacua frunzișul căzut din copaci.

62. Anual, primăvara, arborii se vor curăța de crengile uscate și/sau crengile mari ce se apleacă spre sol, se va efectua curățarea decorativă a arbuștilor. În caz de rupere a unor crengi sau copaci, până la tăierea lor, teritoriul se va îngradi pentru a bloca accesul copiilor și adulților. Arborii uscați, dar și cei doborâți în urma calamităților naturale vor fi tăiați și înlăturați de pe teritoriul instituției.

63. Toate cadrele didactice sunt obligate să cunoască speciile de ciuperci otrăvitoare, pomușoarele, ierburile ce cresc pe teritoriul instituției și care prezintă potențial pericol și să organizeze cu copiii activități de cunoaștere/recunoaștere a acestora în imagini, în timpul plimbărilor pe teritoriul instituției, dar și în afara ei, să le vorbească despre pericolele acestora pentru viață și sănătate, dar și despre măsurile de protecție.

D. Teritoriul instituției în perioada de iarnă

64. În perioada iernii, îndeosebi în zilele cu zăpadă, polei, responsabilul de problemele de gospodărie, împreună cu măturătorul, după caz, va verifica acoperișurile construcțiilor de pe teritoriul instituției și le va elibera de zăpadă și țurțuri. Zăpada și țurțurii vor fi curățate pe măsura depunerii pe acoperișurile pavilioanelor de joacă, a altor instalații.

65. Zilnic la căderea zăpezii, formării poleiului, a gheții pe căile de acces din instituție, scări se va presăra material antiderapant.

66. Atributele de joacă ale copiilor (săniuțele) se vor păstra sub scările instituției sau, după caz, în locuri special amenajate.

67. Jocurile copiilor cu zăpadă se vor organiza doar în prezența și sub supravegherea personalului (educatori, asistenți de educatori).

IV. Reguli de securitate în situații excepționale

68. În cazul apariției unor situații imprevizibile/excepționale ce pot pune în pericol viața și sănătatea copiilor, dar și a personalului din instituția de educație timpurie, cadrele didactice și nedidactice sunt obligate:

- 1) să asigure evacuarea în siguranță a copiilor;
- 2) să anunțe administrația instituției despre cele întâmplate,
- 3) la necesitate să acorde primul ajutor;
- 4) la necesitate, să apeleze serviciul unic 112.

69. În caz de incendiu e necesar, în mod obligatoriu, de evacuat toți copiii din încăperi conform planului de evacuare, închizând toate geamurile cu scopul neadmiterii răspândirii rapide a flăcărilor; de anunțat directorul despre incendiu; de anunțat serviciul pompieri - 112; de deconectat/debransat sistemul de electricitate; de aplicat stingătoarele pentru stingerea incendiilor.

70. Teritoriul instituției va fi asigurat cu utilaj anti-incendiar:

- a) stingătoare - 2;
- b) topoare - 2-4;
- c) daltă - 1-2;
- d) cângi - 2-4;
- e) ladă cu nisip - 1;
- f) butoi cu apă - 1.

71. În caz de traumatizare a copilului e necesar:

- a) de a acorda imediat primul ajutor;
- b) de a înlătura obiectele și factorii ce-i pot pune în pericol viața și sănătatea (de deconectat/debransat de la cablurile electrice, de stins hainele arzânde, de înlăturat obiectele traumatizante/ periculoase, etc.);
- c) de aplicat măsuri de salvare a copilului accidentat în mod de urgență (de a restabili tranzitul căilor respiratorii, de efectuat respirație artificială, masaj extern la inimă, de oprit sângerările/ hemoragiile);
- d) de menținut funcțiile vitale ale organismului copilului până la venirea lucrătorului medical;
- e) de anunțat administrația instituției, asistentul medical, părinții/ reprezentanții legali ai copilului, iar la necesitate - de apelat la serviciul medicină de urgență - 112.

72. În situații de avariere a sistemului termoenergetic e necesar de evacuat copiii din încăpere și de anunțat administrația instituției.

73. În caz de plecare nesupravegheată și/sau neautorizată a copilului de pe teritoriul instituției în timpul plimbării, în alte situații, educatorul este obligat, în mod de urgență, să anunțe administrația instituției, în lipsa acesteia - părinții/ reprezentanții legali ai copilului. În mod de urgență, directorul instituției anunță cel mai apropiat sector de poliție, organizează căutările copilului, enunțând semnele caracteristice: înfățișare, vârstă, nume, prenume, îmbrăcăminte.

V. Încăperile instituției

74. Elementele constitutive ale clădirii instituției de educație timpurie (sistemul de comunicații, utilajul tehnic, sistemele de distribuire a apei, de încălzire și canalizare, de ventilare, acoperișul, podelele, scările, ramele geamurilor, rețeaua electrică, precum și mijloacele anti-incendiarie ș.a.) vor fi supuse controlului tehnic (toamna și primăvara), efectuat de o comisie specială, care va întocmi actele corespunzătoare privind exploatarea lor în continuare.

75. La intrarea în instituția de educație timpurie, deasupra ușii, se vor amplasa indicatoare electronice cu inscripția „Ieșire”. Indicatoare de hârtie cu inscripția „Ieșire” se vor amplasa și pe holurile instituției îndreptate cu săgeata spre căile de ieșire din instituție. La fiecare bloc se va acroșa planul de evacuare în caz de incendiu sau alte calamități naturale.

76. Fiecare bloc al instituției va fi dotat cu stingătoare.

77. Ușile de la intrările în instituția de educație timpurie vor fi dotate cu interfon sau sonerie, conectat/ă la fiecare sală de grupă și se vor deschide ușor. În perioada de timp 09-16.00/17.00 acestea se blochează pentru a îngradi accesul persoanelor străine, dar și ieșirea nesupravegheată a copiilor din instituție. Nu se recomandă folosirea pentru uși a arcurilor în formă de spirală drept elemente de blocare.

78. În grupele cu copii de 2-4 ani, se recomandă instalarea zăvoarelor la ușile de la intrare. Zăvoarele se vor monta la o înălțime inaccesibilă copiilor, iar ușile în aceste grupe vor fi închise în permanență.

79. În timpul aflării copiilor în instituție, ușile de securitate trebuie închise din interior cu ajutorul zăvoarelor, care funcționează bine. Ieșirile, trecerile, culoarele, palierele, scările, vestiarele nu trebuie barate cu obiecte străine.

80. În timpul zilei, geamurile în sălile de grupă nu trebuie să fie închise cu draperii masive, jaluzele sau barate cu mobilă și/sau alte obiecte grele. Lungimea perdelelor, draperiilor nu trebuie să depășească 0,90 m. La toate geamurile trebuie să fie instalate plase de securitate, să se deschidă în interior și să se fixeze cu ajutorul dispozitivelor speciale. Se admit jaluzele, draperii de culoare închisă în dormitoare pe timpul somnului de zi al copiilor.

81. În sălile de grupă mobilierul, tablourile, dulapurile, cuierele pentru haine, suporturile pentru flori trebuie fixate trainic de podea sau perete. Se interzice folosirea pinezelor, cuielor la o înălțime accesibilă copiilor.

82. Medicamentele, dezinfectantele, vasele folosite pentru dezinfectarea olițelor și a veselei, chibriturile, termometrele trebuie păstrate în locuri inaccesibile copiilor.

83. Cablurile de conexiune a rețelei electrice trebuie să fie izolate, iar aparatele electrice dosite de copii.

84. Se interzice instalarea prizelor de curent electric mai jos de 1,5 m față de nivelul podelei și al paturilor. Se interzice utilizarea prelungitoarelor cu plasarea acestora la podea.

85. Se interzice utilizarea plonjoarelor, altor aparate de încălzit apa, a aparatelor de încălzit, în deosebi cu spirale deschise, în grupe, dormitoare, blocuri sanitare, vestiare.

86. În instituțiile de educație timpurie în care încălzirea este la sobe, focul se face cu cel puțin o oră până la venirea copiilor. Dacă copiii se află noaptea în încăpere, focul în sobe se face cu 2 ore înainte de somn. Pentru a evita incendiul, arsurile și traumatismul la copii, aparatele de încălzire trebuie izolate.

87. Personalul instituției de educație timpurie (educatorii, dădacele) din serviciul de noapte trebuie să fie pregătit pentru acordarea primului ajutor medical în caz de îmbolnăvire a copiilor.

88. Personalul schimbului de noapte e obligat să verifice dispozitivele anti-incendiar disponibile și funcționarea lanternelor electrice, starea căilor de evacuare și să posede cheile de la intrările instituției.

89. Fiecare sală de grupă, dormitor vor fi dotate cu termometre de măsurare a temperaturii aerului. E necesară verificarea permanentă a temperaturii, umidității aerului, iluminării artificiale și naturale, cu înregistrarea datelor într-un registru special,

90. În sălile de grupă nu se admite creșterea plantelor, precum liane, oleandă, primula, cactus, ficus, alte plante otrăvitoare. E recomandabil - pentru flori, păsări decorative, terariu, acvariu - colțuri special amenajate în afara grupei, pentru a preveni alergiile și alte boli la copii.

VI. Vizitele în instituția de educație timpurie.

91. Se interzice accesul pe teritoriul și în clădirea instituției a persoanelor necunoscute, fără prezentarea actelor de identitate.

92. Persoanele cu funcții de control din diverse instituții (autorități publice centrale și locale, organe locale de specialitate în domeniul învățământului, structurile teritoriale de sănătate publică și pentru securitatea alimentelor, Apă-Canal, ONG-uri și reprezentanții mass-media etc.) se vor prezenta la directorul instituției, iar în lipsa acestuia, la oricare altă persoană desemnată de director, cu permisul de la locul de muncă și actul doveditor ce confirmă dreptul de vizitare a/controlul instituției.

93. Instituția de educație timpurie desemnează, prin ordin intern, angajații responsabili de monitorizarea persoanelor care vizitează instituția. Persoanele care au intrat în instituție sunt înregistrate într-un registru de evidență a vizitatorilor cu indicarea numelui și prenumelui vizitatorului, persoana/persoanele vizitată/e, ora intrării și ora ieșirii, scopul vizitei. Persoanele care vizitează instituția vor purta, pe toată durata vizitei, ecusonul cu inscripția „Vizitator”.

94. Persoanele (reprezentanți ai diferitor servicii, persoane fizice, persoane oficiale etc.), care intră în instituția de educație timpurie pentru a comunica direct cu copiii, sunt informate despre politica de protecție a copilului, inclusiv a datelor cu caracter personal.

95. Vizita/controlul încăperilor din instituție se va efectua doar cu permisiunea și în prezența directorului, după caz, a metodistului, asistentului medical sau a responsabilului de problemele gospodărești.

96. În fiecare instituție de educație timpurie lângă aparatele telefonice trebuie să fie afișat numărul de telefon al Serviciului național unic pentru apeluri de urgență -112.

VII. Sosirea și plecarea copiilor la/de la instituția de educație timpurie.

97. În instituția de educație timpurie se admit copii sănătoși, fără viroze, febră, eliminări nazale, tuse. Se interzice categoric admiterea copiilor bolnavi la grădiniță, cât și administrarea oricăror medicamente în scop de tratament.

98. Copiii sunt admiși în instituția de educație timpurie în îmbrăcăminte și încălțăminte curată, spălați, cu unghiile curate, tăiate scurt, pieptănați, cu urechile spălate, fără insecte/pediculoză pe cap.

99. Părinții/ reprezentanții legali ai copiilor sunt obligați să aducă și să ia copilul în/din instituția de educație timpurie de la educatorul din grupă, care este în tură și să anunțe despre starea generală a copilului. În grupele de copii cu vârsta până la 3 ani copiilor li se măsoară și temperatura.

100. Se interzice intrarea și/sau ieșirea copiilor din grădiniță fără părinți/ reprezentanți legali sau să fie lăsat la poarta instituției pentru a ajunge în grupă de sine stătător.

101. Este inadmisibilă încredințarea copilului unor persoane străine, părinților/reprezentanților legali în stare de ebrietate, drogați sau copiilor sub vârsta de 16 ani. (În astfel de situații se evită conflictele cu persoanele care vin după copil, dar se explică liniștit care sunt pericolele pentru acesta). În caz de necesitate se apelează la personalul din instituție sau la poliție (se acționează după caz).

102. Părinții/reprezentanții legali ai copilului pot beneficia de serviciile rudelor de a aduce/lua copilul de la grădiniță numai după o înștiințare prealabilă a personalului instituției de educație timpurie cu prezentarea unei cereri și a copieii actului de identitate a persoanei ce va prelua copilul.

103. În cazul în care copilul acuză dureri, febră, frisoane, vomă etc. sau se traumatizează, educatorul este obligat să anunțe asistentul medical, directorul instituției și părinții/reprezentanții legali ai copilului. Până la venirea părinților/reprezentanților legali, copilul va fi plasat în izolatorul cabinetului medical și asistat/supravegheat de asistentul medical. În situații de urgență, imediat se apelează medicina de urgență - 112.

104. Îmbrăcăminte și încălțăminte de stradă a copiilor trebuie să corespundă anotimpului și timpului de afară. Îmbrăcăminte și încălțăminte de

grupă trebuie să fie confortabilă pentru jocuri și activități, fără a stingeri mișcările copiilor, de preferință de tip sport. Încălțăminte trebuie să fie cu talpa nealunecoasă, cu ștaif, un toc mic, să stea bine fixată pe picior, în scopul prevenirii tălpii plate și luxațiilor/traumatismelor de picior, cu curelușă sau lipici. Se interzic șlapii, papucii de cameră moi, fără ștaif și cei cu toc mic. Se interzic copiilor fularele, căciulile ce se leagă prin nod, pentru prevenirea strangulării. Se admit fulare tip ”burlan” și căciuli cu nasture sau fără șireturi de legat.

105. În instituția de educație timpurie se interzic copiilor accesoriile, precum broșe, inele, brățări, mărgelă, lanțișoare cu diverse pandantive/crucuile, cercei suspendabili la fetițe în scopul prevenirii traumatismelor, tăieturilor/lezărilor, strangulărilor etc.

106. Fiecare copil trebuie să dispună de un set suplimentar de lenjerie intimă (pentru situații neprevăzute), precum și pijama.

VI. Organizarea procesului educațional

A. Organizarea activităților integrate

107. Activitățile integrate se vor organiza în prima jumătate a zilei, după dejun. Activitățile integrate vor dura între 30 min, până la 70 min., în funcție de vârsta copiilor. Această perioadă în mod obligatoriu, conține momente de tranziții, pauze dinamice și timp pentru ca micuții să bea apă.

108. Activitățile integrate se vor organiza doar cu respectarea normelor sanitaro-igienice în încăperi bine aerisite, cu efectuarea curățeniei umede. Temperatura în sala de grupă trebuie să fie nu mai joasă de +18+20°C, în sala de muzică și de sport nu mai joasă de +16+18 °C, în dormitor nu mai joasă de +19°C, iar în blocul sanitar din grupă nu mai joasă de +20°C.

109. La organizarea procesului educațional se va ține cont de următoarele cerințe:

- a) centrele de activitate vor fi astfel amenajate, încât cele care solicită citire, scriere, desen/pictură să se afle în zona de lumină naturală pentru a preveni problemele ce țin de acuitatea vederii. Centrele liniștite vor fi separate de cele zgomotoase (jocuri de masă, blocuri, joc de rol);
- b) copiii vor fi asigurați cu mobilier ergonomic, corespunzător taliei pentru prevenirea diverselor maladii ce țin de coloana vertebrală și acuitatea vederii. Pentru prevenirea traumatismelor mobilierul trebuie să aibă tapiteria rezistentă la incendiu, să fie bine fixat, fără defecțiuni și fără colțuri ascuțite;
- c) spațiul grupei trebuie să fie astfel amenajat, încât să permită trecerea liberă de la un centru de activitate la altul, fără ca micuții

să se lovească de mobilier, alte obiecte.

110. Toate materialele didactice pentru copii vor fi aranjate pe rafturi, polițe, în dulapuri deschise, fixate bine. Obiectele ascuțite, care taie, înțepă (cuțite, cuie, foarfece, ace etc.) se vor păstra în locuri sigure, unde copiii nu au acces.

111. Lucrul cu foarfecele, acul, lipiciul se va organiza doar sub supravegherea adultului (educatorului/asistentului de educator). Foarfecele vor fi cu capetele rotunjite. Educatorul va ști exact câte perechi de foarfece sau ace are în grupă. Acele și foarfecele se vor păstra în dulapul cu materiale didactice ale educatorului, unde copiii nu vor avea acces. Lipiciul va fi doar non-toxic, pregătit din făină sau amidon de către educator.

112. Se interzice utilizarea aparatelor radio, casetofonelor, centrelor muzicale cu sonorul tare, dar și comunicarea cu glas tare, strigătele, pentru prevenirea scăderii acuității auzului la copii.

113. Copiilor li se vor da spre utilizare la activități doar obiecte ce nu prezintă pericole, în stare funcțională, cu mânere bine fixate.

114. Se interzice utilizarea în grupa de copii a obiectelor ascuțite (ca, spre exemplu, lame de bărbierit, a seringilor etc.) , a ojei de unghii sau a altor substanțe toxice.

115. La realizarea procesului educațional, dar și în alte momente de regim, educatorii vor organiza și activități ce țin de prevenirea traumatismelor, a diverselor pericole cu obiecte în încăpere, stradă, conform *Curriculum-ului pentru educația timpurie*, aprobat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.

116. La organizarea colțului naturii în spațiul grupei de copii, se interzice plantarea unor specii de plante otrăvitoare și cu spini, precum și cele care pot provoca alergii la copii. Plantele de cameră în colțul naturii vor fi amplasate astfel, încât copiii să le poată îngriji, stând cu picioarele pe podea, fără a se urca pe diverse obiecte. La stropirea plantelor copilul trebuie să țină stropitoarea mai jos de nivelul pieptului, pentru ca apa să nu se verse în mânecă sau pe haină.

117. Se interzice amplasarea plantelor cu frunze mari pe pervazuri, care scad din nivelul iluminatului natural. Înălțimea florilor nu trebuie să depășească 15 cm de la pervaz.

118. Suporturile pentru flori în grupă trebuie să fie fixate bine și să nu depășească înălțimea de 65-70 cm de la podea.

119. Copiii vor îngriji plantele în prezența adultului fiind dotați cu echipament și inventar special (șorțuri de polietilenă, mânecare, stropitori etc.).

120. Deserviciul propriu-zis copiii îl vor efectua doar de la vârsta de 5 ani. Deserviciul copiilor la activități, în colțul naturii și la servirea mesei se va organiza doar sub supravegherea adultului. Copiii cu vârsta de la 3 la 4 ani vor îndeplini unele însărcinări de muncă (să distribuie obiecte în centrele de activități – jucării, ustensile, materiale didactice, pâinea, fructele, șervețelele de hârtie pe masa de servit etc.).

121. În timpul efectuării deserviciului sau a unor sarcini aparte, categoric se interzice copiilor să transporte hrana, apa sau obiecte fierbinți.

122. Se interzice categoric implicarea copiilor în activități de muncă ce solicită utilizarea soluțiilor bio-distructive sau a soluțiilor de curățare (spălarea chiuvetelor, a meselor, curățarea și evacuarea resturilor de hrană, colectarea lenjeriei murdare, lucrul în blocul sanitar etc.).

123. Activitățile de deserviciu presupun implicarea copiilor în repartizarea materialelor didactice la activitățile integrate, îngrijirea plantelor în colțul naturii, aranjarea meselor pentru servire, strângerea jucăriilor și a materialelor didactice după activități și plasarea lor în locurile convenite etc. Aceste activități nu trebuie să depășească mai mult de 20 min. pe zi.

B. Organizarea activităților de muzică și educație fizică.

124. Activitățile de muzică și educație fizică se vor organiza în sălile de muzică și/sau sport, iar în lipsa acestora - în spațiul grupei.

125. Activitățile de muzică și educație fizică se vor organiza doar cu respectarea normelor sanitaro-igienice în încăperi bine aerisite, cu efectuarea curățeniei umede. Activitățile vor începe doar după ce podeaua este uscată definitiv.

126. Copiii vor purta încălțăminte și îmbrăcăminte de sport la activitățile de educație fizică, iar la muzică – încălțăminte stil sport (balerini). În cazul în care activitățile de muzică și educație fizică se organizează în spațiul grupei, se îndepărtează toate obiectele, mesele și scaunele pentru prevenirea traumatismului la copii.

127. Pentru deplasarea copiilor la activitățile de muzică și educație fizică în sala de muzică și/sau sala de sport, copiii vor fi însoțiți, în capul de coloană, de educator și în coada coloanei - de dădăcă/asistentul de educator. Se interzice categoric copiilor cățărarea pe balustradele scărilor, sărituri peste 2 trepte ale scărilor.

128. La îndeplinirea diferitelor mișcări de bază la activitățile de educație fizică, educatorul sau dădăca/asistentul de educator va fi prezent alături de copii pentru a preveni diverse traumatisme.

C. Organizarea plimbărilor în aer liber. Munca în natură.

129. Plimbările în aer liber se organizează zilnic până la 3-3,5 ore la program de activitate de 9-10,5 ore și 4-4,5 ore în zi la program de activitate de 12 ore. În cazul în care condițiile meteo sunt nefavorabile (ploaie, furtună, ninsoare/vijelie), temperatura aerului mai joasă de -15°C, viteza vântului mai mare de 7 m/sec., organizarea plimbărilor se coordonează cu asistentul medical, cu reducerea timpului de aflare a copiilor în aer liber în funcție de vârsta copiilor.

130. Plimbările în aer liber pentru copiii cu vârsta de până la 4 ani nu se organizează în cazul în care temperatura aerului e mai joasă de - 15°C și viteza vântului este mai mare de 15 m/sec. Pentru copiii cu vârsta de 5-7 ani nu se

organizează plimbări la temperatura aerului mai joasă -20°C și viteza vântului mai mare de 15 m/sec.

131. Plimbarea în aer liber se organizează pentru toți copiii din grupă. Nu se admite aflarea în grupă a unor copii în perioada dată.

132. Înainte de a ieși la plimbare educatorul este obligat să examineze îmbrăcămintea și încălțăminte copiilor, dacă acestea corespund condițiilor meteo.

133. Educatorul e obligat să le amintească copiilor regulile de securitate la ieșire din și intrare în încăperea și în timpul plimbării:

- a) să nu alerge / împingă / îmbrâncească / înghesuie;
- b) la coborârea / urcarea scărilor de la etaj să se țină de bară, să nu țină în fața lor obiecte mari, jucării care le-ar împiedica vizualizarea drumului;
- c) să nu se cațere în copaci, pe gard, să nu arunce cu pietre, crengi, să nu consume poame de pe arbuști, ciuperci etc.;
- d) să nu atingă/ridice obiecte necunoscute, seringi, cioburi de sticlă, țigări etc.;
- e) să nu discute la gard cu persoane necunoscute sau să accepte de la aceștia dulciuri, alte obiecte;
- f) să nu aducă obiecte de pe teritoriu în sala de grupă.

134. Copiii trebuie să fie asigurați cu haine suplimentare în caz de condiții meteo nefavorabile. Acestea trebuie să fie aduse în prealabil de părinți și păstrate în dulapul individual al copiilor.

135. Jocurile de mișcare cu copiii se vor organiza spre sfârșitul plimbării, înainte de intrarea în grupă, ținând cont de anotimp și timpul de afară. Pentru prevenirea surmenajului, oboselii, transpirației la copii, jocurile de mișcare de mobilitate înaltă se vor alterna cu cele de mobilitate medie sau joasă.

136. Înainte de a ieși cu copiii la plimbare, educatorul va verifica - dacă nu sunt deteriorate - inventarul și atributele de joacă de pe teren, echipamentul pentru organizarea activităților de muncă în natură cu copiii, jucăriile.

137. La întoarcerea de la plimbare educatorul se va asigura că în grupă sunt toți copiii; va verifica dacă nu au rămas pe teren lucruri/obiecte personale ale copiilor sau din cele aduse pe teren din sala de grupă.

D. Activități în aer liber pe timp de vară

138. În perioada de vară, pentru copii se vor organiza activități în aer liber pe o perioadă mai mare de timp, comparativ cu restul anului.

139. Toate activitățile cu copiii, organizate în aer liber (activități distractive, spectacole, excursii, activități de artă, activități cu apa (scăldatul în piscine, stropitul cu apă din furtun, stropitoare), jocuri în nisip, jocuri pe tobogane, scărițe, balansoare/leagăne etc.) vor fi supravegheate de către educator și asistentul medical.

140. Înainte de organizarea jocurilor în nisip, acesta va fi afânat, ridicat în moviliță și opărit cu apă clocotită pentru a distruge ouăle de helminți/ paraziți.

141. În perioada de vară educatorii vor organiza mai multe activități ce țin de prevenirea pericolelor, traumatismului, prevenirea înecului, a incendiilor, precum și de regulile de comportare în stradă, regulile circulației rutiere, regulile care trebuie respectate în caz de incendiu, cutremur sau altă calamitate naturală.

142. Activitățile de muncă în natură cu copiii în perioada de vară se vor organiza dimineața până la dejun și seara după cină.

143. Se interzic jocurile cu apă pe timp rece sau cu vânt.

144. În perioada estivală toți copiii trebuie să dețină pălărioare de soare/chipiuri/bandane pentru prevenirea insolațiilor. În caz de absență a acestora, pentru moment, educatorul le confecționează din hârtie și le solicită părinților să asigure copilul cu echipament pentru cap.

145. Pe timp de caniculă copiii se vor afla la umbra copacilor, sub umbrele. Dădacele/asistenții de educatori vor stropi mai frecvent cu furtunul cu apă terenul de joacă.

146. Pe timp de vară se vor organiza băi de soare pentru copii, alternate cu jocuri la umbră. Băile de soare se vor organiza la indicațiile și sub supravegherea asistentului medical.

147. Pe timp de vară se va organiza călirea copiilor cu mers desculț prin iarbă, asfalt, doar cu examinarea preliminară a acestora la prezența obiectelor ascuțite, a cioburilor de sticlă sau a pietrelor.

148. În perioada de vară educatorul cu dădaca/asistentul de educatori vor avea grijă să asigure regimul de consumare a apei potabile de către copii. Astfel, în pavilionul de joacă va fi adus platoul cu căni și apă în vase pentru servirea apei de către copii.

149. Educatorul va asigura supravegherea și siguranța copiilor în timpul plimbărilor cu bicicleta, trotineta. În aceste cazuri educatorul va ține cont de efortul fizic al copilului și respectarea regulilor de securitate.

150. În perioada primăvară–vară–toamnă, educatorul se va asigura^[V1] că pe teritoriul terenului de joacă nu sunt țânțari, albine, viespi, căpușe, plante înfloritoare alergice, ciuperci, pomușoare pentru a preveni înțepăturile, mușcăturile, alergiile, otrăvirile/intoxicațiile la copii. În cazul prezenței acestora, acesta va anunța administrația pentru a lua măsuri și va identifica un alt loc de joacă, temporar.

151. Pe timp de ploaie copiii se vor juca în pavilion. În cazul în care copiii își udă îmbrăcămintea și încălțăminte, aceștia sunt duși în grupă și îmbrăcați/încălțați în îmbrăcămintea/încălțăminte uscată. Îmbrăcămintea și încălțăminte udă se pun la uscat.

152. La întoarcerea de la plimbare copiii își vor spăla picioarele sub dușul din blocul sanitar, le vor șterge cu prosopul de picioare, vor încălța încălțăminte de grupă, vor îmbrăca lenjeria intimă curată, apoi îmbrăcămintea. Copiii de 2-4 ani vor fi ajutați de către educatori și dădaca/asistentul de educatori.

153. Se interzice servirea mesei în pielea goală (în chiloți).

E. Activități în aer liber pe timp de iarnă.

154. În timpul plimbărilor pe timp de iarnă, educatorul va asigura supravegherea și siguranța copiilor la jocurile cu zăpadă, lunecuș, alunecarea cu săniuța și anume:

- a) nu va permite copiilor să mănânce zăpadă și țurțuri;
- b) în timpul alunecării cu săniuța de pe derdeluș nu va permite copiilor să întoarcă sania cu spatele spre vale;
- c) nu va permite copilului următor să alunece cu săniuța până ce anteriorul nu a ajuns jos la capătul traseului;
- d) obligatoriu la jocurile cu săniuța un adult (educatorul) va fi în vârful derdelușului, iar alt adult (asistentul de educator) va fi jos la capătul derdelușului.
- e) va avea grijă cum este îmbrăcat/încălțat copilul, dacă are mănuși etc. În cazul în care copiii s-au udat sunt aduși în grupă pentru a le fi schimbate hainele/încălțăminte cu unele uscate, iar cele ude se vor pune la uscat.

F. Organizarea excursiilor, plimbărilor, marșurilor turistice în afara instituției

155. Se permite organizarea excursiilor, plimbărilor, marșurilor turistice în afara instituției doar pentru copiii cu vârsta de 5-7 ani.

156. Toate excursiile, plimbările, marșurile turistice în afara instituției se vor organiza doar în prima jumătate a zilei, după dejun. Timpul acordat excursiilor, plimbărilor, marșurilor turistice nu va depăși 2 – 2,5 ore.

157. Pentru organizarea excursiilor, plimbărilor, marșurilor turistice ce nu depășesc 2 km și nu necesită transport se va emite ordin intern al instituției, în care se va stipula data, destinația, numărul de copii, timp necesar, persoane responsabile. În anexă se va prezenta lista copiilor.

158. Pentru organizarea excursiilor care presupun un traseu mai lung de 2 km cu deplasare în alt capăt de localitate sau altă localitate, cu utilizarea unității de transport, se va înainta un demers prealabil cu 3-4 zile către administrația publică locală și/sau, după caz, organul local de specialitate în domeniul învățământului, pentru coordonare privind organizarea excursiei, unde se va indica data, locația, scopul, numărul de copii, denumirea autocarului/agenției care organizează excursia, persoanele responsabile, însoțitorii, acordul scris al părinților. Excursia poate fi organizată doar în baza ordinului emis de către fondator sau OLSDÎ (în cazul mun. Bălți și Chișinău).

159. Unitatea de transport pentru deplasarea copiilor va fi echipată cu scaune cu centuri de siguranță individuale, adaptate copiilor mici. Însoțitorii vor supraveghea ca fiecare copil să fie cuplat la centura de siguranță. În unitatea de transport copiii vor fi îmbarcați strict după numărul de scaune. Se interzice transportarea copiilor în picioare sau câte 2 pe un loc de scaun.

160. La întoarcerea din excursie se va anunța administrația instituției despre finalizarea activității și revenirea în instituție.

161. Educatorul e obligat să studieze în prealabil traseul pentru toate excursiile, plimbările, marșurile turistice în afara instituției.

162. Excursiile la diverse obiecte turistice, cum ar fi fabrici, uzine, ferme, gospodării agricole, grădina zoologică, etc., unde copiii vor observa funcționarea diferitor mecanisme, aparate, utilaje, dar și viața animalelor, vor fi planificate din timp, iar copiii li se va vorbi despre regulile de comportare în astfel de locuri.

163. În timpul excursiilor, plimbărilor, marșurilor turistice în afara instituției o grupă de 20-25 copiii va fi însoțită de cel puțin 2 adulți.

164. La traversarea străzilor e necesar să se respecte regulile circulației rutiere. În oraș/municipiu străzile se vor traversa la trecerile pietonale, pasaje subterane, la semafor. Însoțitorii (educatori, asistenți de educatori, părinți) trebuie să aibă 2 stegulețe roșii, pentru oprirea transportului. La traversarea unei străzi educatorul iese în mijlocul străzii cu stegulețul, oprește mișcarea transportului, permițând să treacă grupa de copii, până la încheierea coloanei.

165. În timpul deplasării, un însoțitor va fi în capul coloanei, iar alt însoțitor - în capătul/coada coloanei.

166. În timpul excursiilor, plimbărilor, marșurilor turistice copiii se vor deplasa în perechi, ținându-se de mâini. Nu se admite ca copiii să țină în mână jucării, alte obiecte. .

167. Se interzice organizarea plimbărilor, excursiilor, marșurilor turistice în preajma magistralelor, căilor ferate, construcțiilor, bazinelor acvatice, pe străzile aglomerate cu circulație intensă a transportului.

168. Se interzice categoric scăldatul în bazinele acvatice.

169. Se interzice consumarea diferitor fructe, pomușoare din pomii, arbuștii de pe traseul parcurs. La fel, se interzice procurarea de produse alimentare (dulciuri, băuturi carbogazoase etc.) pe parcursul traseului.

170. Marșurile turistice se vor organiza doar în perioada de vară și doar cu copii cu vârsta 5-7 ani. Obligatoriu în timpul marșurilor va fi prezentă și asistenta medicală care va avea cu sine trusa de acordare a primului ajutor medical și șoc anafilactic.

171. La organizarea marșurilor turistice în afara instituției ce presupune mersul pe jos, de aceea toți copiii vor fi echipați cu rucsacuri în spate în care vor avea o sticlă cu apă de băut, un fruct, șervețele de hârtie, vor purta chipiuri pe cap, încălțăminte sport. Însoțitorii (educatorul, asistentul medical, asistentul educatorului) vor fi și ei echipați cu rucsacuri în care vor avea apă de băut, pahare de plastic, pături pe care se vor așeza copiii, diverse jucării și attribute de joacă.

172. În timpul excursiilor, marșurilor turistice ce presupun mersul pe jos se vor organiza popasuri cu durata de 10 min. la fiecare 30 min. de mers.

173. Părinții/ reprezentanții legali/îngrijitorii copiilor vor fi informați despre activitățile organizate în afara instituției (concurs, festival, excursie, marș

turistic etc.), la care iau parte copiii, și își vor oferi consimțământul în scris în această privință.

VII. Organizarea somnului de zi

174. Somnul de zi se va organiza zilnic după prânz pentru toți copiii. Copiii care nu pot dormi vor sta întinși în pat și nu vor deranja alți copii sau se vor juca în liniște, sub supravegherea unui adult.

175. Timpul acordat pentru somnul de zi va fi de cel puțin 2 ore.

176. În timpul somnului de zi al copiilor prezența educatorului sau a asistentului de educator este obligatorie în dormitoare.

177. Dormitoarele vor fi bine aerisite, geamurile acoperite cu draperii de culoare închisă.

178. În dormitor fiecare copil doarme în patul personal, marcat conform normelor sanitare.

179. Pe perioada de vară geamurile în dormitor vor fi deschise, fără a fi flux de curent. Pe perioada iernii se admite oberlihtul deschis în timpul somnului.

180. Pentru somnul de zi, în perioada toamnă-primăvară, copiii vor îmbrăca pijamale. Pijamalele se vor păstra în pungi sub pernă în dormitor.

181. Înainte de somn copiii își vor scoate hainele de zi și le vor aranja în grupă/dormitor pe marginea scăunelului. Încălțăminte o vor lăsa lângă pat pe covoraș.

182. Paturile în dormitor vor fi amplasate astfel, ca să asigure trecerea liberă a copiilor și adulților, și vor fi la o distanță de minimum 0,30 m de sursele de încălzit. Nu se admite amplasarea paturilor în căile de evacuare.

183. Educatorul va interzice copiilor intrarea în dormitor cu diferite obiecte/produse alimentare în mâini sau cu hrană în gură.

184. Se interzice intrarea în dormitor a părinților sau a altor persoane terțe pe perioada somnului copiilor.

VIII. Organizarea alimentației copiilor

185. Bucatele se eliberează de la blocul alimentar doar în perioada de timp când pe coridor și scări nu sunt copii.

186. Nu se admite trecerea părinților cu copiii pe holul de amplasare a blocului alimentar.

187. În grupă, în timpul distribuirii bucatelor în farfurii, se interzice aflarea copiilor și organizarea jocurilor, în preajma mesei de distribuire a bucatelor, dar și a meselor de servit.

188. Se interzice să se aducă apă clocotită în grupă, bucate cu temperatură mai înaltă de 70°C.

189. Se interzice repartizarea bucatelor pentru copii în veselă de plastic, de aluminiu, de ceramică sau de sticlă. Vesela pentru copii din grupă va fi din porțelan sau inox, tacâmurile - din inox.

190. Înainte de servirea mesei copiii se spală pe mâini cu apă caldă și săpun, apoi se așează la masa servită, fără a mai fi implicați în alte activități.

191. În timpul servirii mesei educatorul supraveghează copiii, urmărind ca aceștia, atunci când mănâncă cu furculița, cuțitul (copiii grupelor pregătitoare), să nu/își dăuneze cu tacâmurile, să termine de mestecat hrana înainte de a se ridica de la masă.

192. Se interzice părinților de a aduce în instituție/grupa de copii sau a da copilului orice fel de produse alimentare, cu excepția cazurilor copiilor cu regim alimentar special, recomandat de medic. În acest caz, produsele alimentare pentru copil - altele decât cele pe care le poate asigura instituția, se recepționează de către asistentul medical și se transmit bucătarului pentru prepararea bucatelor.

X. Igiena copiilor

A. Igiena mâinilor

193. Spălarea mâinilor trebuie să se facă obligatoriu cu apă și săpun, spălarea numai cu apă nefiind suficientă. Spălarea mâinilor trebuie făcută cu apă curgătoare, și nu din lighean.

194. Educatorul va solicita copiilor să-și spele mâinile:

- a) înainte de a se așeza la masă;
- b) după servirea mesei;
- c) după ce folosește WC-ul;
- d) când vine de la joacă/plimbare;
- e) după ce s-a jucat/atins un animaluț;
- f) înainte și după activitățile din grupă
- g) după ce a dus mâna la gură, pentru a strănuta.

195. Pentru a fi eficientă, spălarea mâinilor trebuie făcută după o tehnică corectă, și anume:

- a) copilul deschide robinetul și își moaie/umezește mai întâi mânuțele în apă caldută;
- b) apoi își pune în căușul palmei săpun lichid de preferat celui solid, care e mai ușor de contaminat și își freacă bine palmele, una de alta și pe față și pe dos, cât și printre degete (a nu se uita porțiunea dintre degete și din zona unghiilor!)
- c) timp de 20 secunde - 1 minut;
- d) mâinile se săpunesc apoi se clătesc cu apă de cel puțin 2 ori;
- e) clătirea se face sub jetul de apă dinspre vârful degetelor spre încheietură, ținând palmele îndreptate în sus;
- f) în cazul folosirii săpunului solid, acesta se clătește de clăbucul și murdăria rămasă pe el și se pune curat în săpunieră;

g) mâinile se mai freacă o dată și se clătesc bine cu apă, apoi se închide robinetul;

h) cu un prosop uscat și curat (sau, și mai bine, cu hârtie de unică folosință), mâinile se șterg până la uscare deplină.

În cazul în care în grupă se folosește săpunul solid, educatorul va asigura pentru fiecare copil, individual, săpun în săpunieră deschisă, cu găuri pentru a preveni acumularea apei în săpunieră. Dacă se folosește săpunul lichid se distribuie flacoane cu săpun după numărul de chiuvete.

196. Fiecare copil va fi asigurat cu prosop individual de mâini, marcat corespunzător cu numărul din lista acroșată pe peretele din blocul sanitar. Prosoapele copiilor se vor păstra pe cuiere marcate cu numele fiecărui copil.

197. Pot apărea situații în care copilul trebuie să mănânce ceva sau să își ducă mâna la ochi și nu are sursa de apă și săpun. Copilul trebuie învățat să aibă mereu la el și să folosească șervețele umede dezinfectante pentru a-și șterge mâinile.

198. Părinții vor asigura copilul cu șervețele umede și uscate de unică folosință pentru mâini și nas, după caz.

B. Igiena corpului

199. Copiii se vor spăla pe corp în situații de murdărire la plimbare, la servirea mesei, în unele cazuri - după mersul la WC, vara - picioarele, după mersul desculț.

200. Copilul/copiii vor fi spălați sub jetul de apă caldă cu temperatura de 35-37°C în blocul sanitar în loc special amenajat. Se va folosi săpun și apă. Pentru uscarea corpului, picioarelor se vor folosi alte prosoape, decât cele pentru șters mâinile.

XII. Dispoziții finale

201. Cunoașterea/familiarizarea personalului instituției cu prevederile *Instrucțiunii* se va realiza la angajare și trimestrial, cu emiterea ordinului intern pe instituție, contrasemnătura tuturor angajaților.

202. La înscrierea copilului în instituție, periodic, după caz, la ședințele cu părinții, aceștia vor fi familiarizați cu prevederile *Instrucțiunii*.

203. Respectarea *Instrucțiunii cu privire la ocrotirea vieții și sănătății copiilor în instituțiile de educație timpurie* este obligatorie pentru tot personalul instituției, pentru părinții/reprezentanți legali ai copiilor ce frecventează instituția, precum și pentru alte categorii de persoane care, direct sau indirect, intră sub incidența normelor pe care aceasta le conține. Nerespectarea prevederilor actului normativ constituie abatere și se sancționează conform legislației în vigoare.